

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Ierni 11. — Administrația: Str. Căminăriei 3.

Se prenumeră și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Afacerea „memorandului“

În timpul cât a trebuit să lipsesc din Sibiu, în mai multe rânduri și din mai multe părți s'a cerut, ca publicul român să fie dumerit asupra cauzelor, pentru-care comitetul central al partidului național român n'a executat încă hotărârile luate în conferența electorală dela 1887 în ceea-ce privește expunerea într'un memorandum adresat Majestății Sale a cuvintelor, pentru care Români din țările coroanei ungare se ved siliți a nu lua parte la viața constituțională a regatului ungar.

Cererea aceasta e pe deplin legitimă.

Dorința, ca un asemenea memorandum să fie pus la cale, chiar mai înainte de întrunirea conferenței dela 1887 era generală și fusese exprimată cu toată stăruința: în conferența dela 1887 ea a fost numai formulată și enunțată ca hotărâre a partidului național român.

Unii dintre delegații trimiși de aderenții partidului la acea conferență cereau, ca memorandumul să fie emis chiar din conferență, alții stăruiau, ca să i-se pună comitetului executiv un termen hotărât, până la care trebuia neapărat să prezente memorandumul, și numai după multe discuțiuni s'a luat un fel de înțelegere, ca memorandumul să fie prezentat mai înainte de întrunirea parlamentului pentru prima sesiune a noului perioadă electorală. E deci lucru pus mai presus de ori-și-ce discuțiune, că bărbații, care au primit să fie aleși drept membri în comitetul executiv, sînt angajați cu onoarea lor politică, ca memorandumul să fie prezentat cât mai curând.

I-se cuvine dar' ori-și-cui să pună întrebarea: Cum se întâmplă, că nici până astăzi, după doi ani de zile, această hotărâre atât de importantă a conferenței n'a fost încă executată?

Nimeni, afară de comitetul executiv instituit din acea conferență nu este competent să deie răspuns la întrebarea aceasta; ear' comitetul acesta n'a dat până acum și după părerea mea nici că putea să deie vre-un răspuns lămurit.

Atât în timpul, pe care l'am petrecut în liniștită retragere, cât și mai ales acum după-ce m'am întors ear' în mijlocul amicilor mei politici, m'am convins, că nu numai adversarii nostri politici, ci și mulți dintre aderenții programului național trag din tăcerea aceasta concluziuni cu totul false.

Să scie, că actualii purtători ai puterii publice au lucrat și lucrează atât direct, cât și indirect, prin agenții lor români, cărora le-au lăsat o putere discreționară, ca să stîrnească fel de fel

de conflicte între susținătorii cauzei naționale și astfel să desbina pe partidul nostru și să-l facă incapabil de ori-și-ce lucrare mai intensivă; unii se fălesc dară, ear' alții cred, că lucrarea aceasta n'a rămas zadarnică și că comitetul central al partidului nostru nu lucrează, fiindcă membrii lui nu se mai pot înțelege între dînși și astfel întregul partid e desorganizat.

Presupunerea aceasta nu e numai greșită, ci totodată și compromițătoare atât pentru bărbații, care compun comitetul, cât și pentru partidul național român în genere.

Aceasta e ceea-ce mă îndeamnă să le dau celor-ce se interesează de cauza noastră națională câteva lămuriri, din care ori-și-ce om cu judecată va primi, așa speriez, convingerea, că astăzi partidul național român e cel puțin tot atât de bine închiegat ca la 1887, dacă nu chiar mai capabil de acțiune.

N'am primit, ce e drept, dela comitet autorizațiunea formală de a da aceste lămuriri, și astfel ceea-ce țin eu nu angajază pe nimeni. Atunci însă, când am fost ales membru și în urmă secretar al comitetului, am primit, în genere, dimpreună cu autorizațiunea de a vorbi în numele partidului, și datoria de a face tot ceea-ce cred de cuviință pentru susținerea cauzei noastre naționale; astfel aceia, care cunosc stările dela noi, vor să cătăm temeiul să pună pe enunțările făcute de mine.

Trebuie, altfel, să fac în toată sinceritatea mărturisirea, că ceea-ce mai ales mă preocupă, e dorința de a-mi lămurii acum, mai înainte de a-mi relucece activitatea, pozițiunea față cu deosebitele curente ce s'au ivit în viața noastră publică, pentru-ca atât susținătorii cauzei noastre naționale, cât și adversarii nostri politici să scie, unde au să mă pună; ear' dreptul de a o face aceasta îl am deopotrivă cu ori-și-care alt om ce ia parte la viața politică.

Vorbesc deci și în cestiune personală, când afirm, că comitetul dintru început a ținut să nu se abată dela angajamentele, pe care le luase față cu partidul.

Chiar în prima ședință, după constituirea sa, el i-a dat biroului însărcinarea, ca în timp de câteva săptămâni, până la ședința a doua, să adune materialul cuvenit și, luând drept punct de plecare lucrările comitetului de mai înainte, să croiască un plan de expunere, — ceea-ce s'a și făcut.

În ședința a doua planul prezentat de birou a fost discutat, primit cu învoirea tuturor drept basă pentru compunerea memorandumului și distribuit între membrii comitetului, rămânând ca în

timp de o lună de zile, până la a treia ședință, fiecare dintre dînși să facă adău-sele și corecturile, pe care le crede de cuviință, apoi să se constituie o comisiune pentru redactarea proiectului de memorandum.

Cu ocaziunea acestei întruniri s'a ivit însă și cestiunea disolvării comitetului. Oamenii bine informați spunea, că guvernul e gata să pornească o nouă goană asupra aderenților mai zeloși ai partidului nostru și să declare comitetul de disolvat, secuestrând acțiunile lui.

Se punea deci cu toată serioșitatea întrebarea, dacă nu cumva e o cestiune de prudență politică, ca comitetul să se declare el însuși disolvat. Ear' aceasta nu pentru-că bărbații, care constituiau comitetul, n'ar fi avut poate virtutea civică de a înfrunța guvernul, ci pentru-că Românii sînt amărîți și situațiunea cere ca ei să fie feriți de noue amărîciuni, care ar pute să-i facă accesibili pentru înfrunții primejdioase. Ori-și-cât de serioasă însă, cestiunea aceasta nu pute deocamdată să fie discutată: comitetul trebuia să-și urmeze lucrările, — ceea-ce a și făcut.

Unul dintre membrii cu multă trecere ai comitetului a declarat cu toate aceste, că nu va mai lua parte la aceste lucrări.

Această declarațiune am făcut-o și eu, și de atunci nici nu am mai luat parte la lucrările comitetului.

Mi-se va ierta, dacă de astă-dată nu voi merge mai departe cu expunerea cuvintelor, care m'au îndemnat să o fac aceasta.

Mă mărginesc numai a da expresiune convingerii mele, că astăzi, după toate cele petrecute, chiar și inimici mei personali vor trebui să admită, că așa trebuia să fac.

Căci în curând a urmat un timp foarte urit pentru noi Românii. Precând mulți dintre cei mai vrednici și mai iubiți tovarăși de luptă ai nostri erau amenințați, ba chiar loviți cu toată asprimea, noi ne certam între noi pentru nisece lucruri de nimic și ne ocamram ca nisece dușmani înrăutățiți unii pe alții.

Nici adversarii nostri, nici mai ales susținătorii cauzei noastre naționale să nu scape însă din vedere, că nu sînt de natură politică cestiunile, asupra cărora am intrat în conflict. Deși dar' încordările s'au produs și s'au menținut cu mesteguire până în ziua de astăzi, nu aceste încordări au fost ceea-ce a oprit lucrările în loc, căci atunci, când vorba e de interesele mari ale neamului nostru, aceste supărări mici dispar, fiesce-care dintre noi are abnegațiunea

de a-și sălca pe inimă, și adversarii nostri în război nu găsesc, cum totdeauna ne-au găsit, uniți, umăr la umăr, rîvnind fiecare la cea mai grea sarcină, la cea mai expusă pozițiune.

Aici n'are deci nimeni să caute cauzele, pentru care comitetul tace și nici chiar până astăzi n'a executat toate hotărârile conferenței dela 1887.

Atunci însă, când comitetul s'a întrunit pentru a treia ședință, doi dintre membrii lui stăteau la o parte, al treilea nu venise la Sibiu, al patrulea era hotărît să se retragă și el, ear' al cincilea, părintele Dr. V. Lucațiu, era arestat, ca din senin, luat și dus din mijlocul familiei sale, cu care plecase la Sibiu.

Celelalte, ori-și-cât de multe ar fi, le scim cu toții, căci cu toții le-am suferit.

Guvernul, rău informat de oameni fățarnici și de rea credință, își făcuse iluziunea, că ne va muia, dacă va lovi pe câțiva dintre luptătorii nostri mai zeloși, că agenții lui vor face treabă mare, dacă ne va strîmtoarea pe noi, și că partidul național român se va sfărma, dacă va clătina pe câțiva dintre stîlpilor lui.

Nu ne-a muia, agenții lui nici o treabă n'au făcut și urma va dovedi, că partidul național român nu așteaptă decât situațiunea potrivită pentru-ca să-și arete puterea. Căci nu vor aderenții acestui partid, decât ceea-ce este potrivit cu interesele țării și întră în organizațiunea firească a monarhiei; ca nici unul dintre popoarele ce constituiesc statul austro-ungar să nu aibă cuvinte de a sta în zilele grele la o parte, ci toate cu deopotrivă avântare să-și poată da sângele și avutul pentru apărarea patriei comune și pentru mărirea Casei noastre domnitoare.

Memorandumul însă, așa cum el era înțeles la 1887, avă să fie o manifestare de devotament și de încredere față cu Coroana. Interese mari cereau să se enunțe în o formă lămurită și cu cea mai deplină autoritate, că deși amărîți până la desnădejduire și hotărîți de a lupta fără de preget pentru răsturnarea actualului regim, Românii din țările coroanei ungare sînt cei mai devotați cetățeni ai monarhiei și cei mai credincioși supuși ai Majestății Sale, un element de ordine, care își da seamă despre menirea ce i-se cuvine aici la hotarele orientale ale monarhiei și ține să nu fie socotit drept un cuibar de neliniște pentru lumea civilizată.

Asemenea declarațiuni de lealitate nu se pot face decât atunci, când ele exprimă simțământul totalității, și vina nu este nici a partidului național ro-

mân, nici mai ales a comitetului instituit din conferența ținută de el, dacă în timpul celor din urmă doi ani de zile s'au sporit în mijlocul Românilor din țările coroanei ungare elementele, care nu mai sînt dispuse a adera la o asemenea declarațiune de lealitate.

Comitetul, — aceasta e convingerea mea, — a ținut numai seamă de simțământul comun, dacă n'a pus la cale manifestațiunea într'un timp, când nu cu toții eram dispuși a lua parte la ea.

Dar' nu aduce adese-ori anul ceea-ce aduce ciasul, și dacă mâne ori poimâne va sosi timpul atât de mult așteptat al unei împărțiri mai drepte, adversarii nostri naționali vor sta mirați în fața unirii ce se va produce între noi.

Noi scim astăzi, cu cine anume putem și cu cine nu putem să contăm la timpuri hotărîtoare; dînși abia după sosirea unor asemenea timpuri se vor convinge, că între Românii din țările coroanei ungare nu sînt oameni, care nu se vor uni cu noi, când vorba va fi de a accentua caracterul poliglot al statului ungar, căci noi Românii, deși învrăjbiți sub presiunea miseriilor, cu care avem să ne luptăm, Români sîntem cu toții și tuturoarea mai presus de toate ne este conservarea și desfășurarea vieții noastre naționale.

Acesta e scopul spre care nisum cu toții, fiesce-care în felul lui, și atunci, când va fi sosit timpul cuvenit, nisulvom cu toții împreună și în același fel.

Ioan Slavici.

REVISTA POLITICĂ.

Sibiu, 25 August st. v.

Programul noului reprezentant austriac în Sârbia.

Correspondentul vienez al țării rusece „Novoie Vremia“, a fost scris, precum se scie, țării lui seu, că programul reprezentantului austro-ungar din Belgrad, baron Thömmel, ar consista în întemeierea aspirațiilor naționale sârbesci în Bosnia, Herțegovina și Macedonia, ba că baronul Thömmel nu s'a sfuit a promite chiar împreunarea celor dintău două provincii cu Sârbia, dacă Sârbia s'ar subordina Austro-Ungariei militarece și economicece. În această privință se scie acum țării „Nemzet“ din Viena următoarele:

Textul scrisorii din cestiune încă nu se cunoaște, dar' aceasta nu împedecă deloc pe politicii experți de a ride de împărțările neghioabe ale correspondentului țării rusece. Baronul Thömmel nu este omul, care s'ar grăbi a bucina în lume instrucțiunile ce le va fi primit ori vre-un alt program personal,

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Idealul în artă.

De H. Taine.

Traducere de Vasile Vaida.

(Urmare.)

Multe casuri au dovedit, că opul de artă în conformitate cu valoarea lui proprie creșce sau se micșorează. Pare-că natura dispune asupra sorții opurilor de artă după un plan premeditat.

S'ar pute aminti mulți scriitori, care între douăzeci de opuri de a doua mână a creat una și de necontestabilă valoare. Talentul, educațiunea, pregătirea, nisuița a fost aceeași în amândouă casurile; totuși în cazul prim din retortă ieșise la lumină op de rînd, în cazul al doilea: op neperitor. Causa e, că primadată scriitorul puse în vedere caractere, trăsuri caracteristice trecătoare, superficiale, în rîndul al doilea însă scoase la lumină caractere, trăsuri caracteristice profunde. Lesage a scris douăzeci de tomuri de romane, Prévost douăzeci de narațiuni tragice și pătrunzătoare, dar' ele abia sînt cetite de amatorii pasionați ai acestor scrieri, Gil Blas și Manon Lescant însă sînt cetite pretutindena. E, că aici ideile fericite ale scriitorului slujise tipuri permanente, care sînt în relațiunea cea mai intimă cu societatea în sinul căreia se ivise și cu sentimentele ce preocupă pe autori. Gil Blas, un

cetățean cu educațiune clasică, un om ce a trecut prin feluritele stări ale societății și a sfîrșit cu bine, om destul de lax la conștiință, din când în când dă pe față pe servitorul, în vîrsta de junețe a fost puțin „picar“ (*), se scie însă acomoda la moravurile lumii, nu e stoic, cu atât mai virtuos nu e nici patriot, scie cum să se folosească de avantajele vieții; de fire e vesel, simpatic, nu e hipocrit, din când în când e capabil să se judece chiar și pe sine, umblă și pe căile onestității, în fine om ce își sfîrșește viața cu onoare. Caractere de felul acesta, caractere mediocre, caractere de o variațiune și soarte a eroului din cestiune se află și astăzi destule, se vor afla și de aci înainte, întocmai ca în secolul al XVIII-lea. De această pănură este dama cea de caracter dubiu din „Manon Lescant“, la început e copilă de treabă, dar' prin neajunsurile luxului în urmă alunecă pe povișnișul corupțiunii; simțitoare dela natură, capabilă de a răspunde amorului ce nu vrea să scie de jertfe, cu sentimente întocmai; această trăsură caracteristică este atât de neștearsă, încât a fost resuscitată din partea lui George Sand în „Léone Léoni“, și din partea lui Victor Hugo în „Marion Delorme.“

Defoă a scris două sute de tomuri, Cervantes o sumedenie de drame și novele, cel dintău a scris cu probabilitatea minusității și a punctuosității din cale afară, cu punctuositatea și acuratețea seacă, puritană, a comer-

*) Cu porniri de țeran.

ciului; acest din urmă a scris cu multă invențiune, exagerare și scilpire, cu generositate unui cavalier, aventurier spaniol și totuși cel dintău a lăsat posterității numai pe „Robinson Crusoe“, cel din urmă numai pe „Don Quijote.“ Robinson înainte de toate e Englez, om ruginit în obiceiurile și în boldurile sale lăuntrice, om, care chiar în zilele de acum își are destui ortaci între matrozii și colonii Angliei; înfocat și dur în determinarea de pâne, aderenț al bibliei, protestând adevărat, cu fantatie și conștiință obscură și timpită de încordare, om ce în urmă își află mântuire prin reîntorcere și ajutorul grației; bărbat energie, răbduriu, zelos, activ, îndărătnic, înzestrat cu dorul de a transforma, a face locuibile continentele nou descoperite, nu numai că ne pune la vedere caracterul național, ci ne arată chiar încercarea cea mai grea a existenței omenece și esența invențiunii umane; aci individul este răpit din mijlocul societății civilizate și e necesitat la descoperiri, dând viață prin propria sa putere a mai multor meserii, a căror daruri îl impresoaară neîncetat și inconșcu, întocmai cum apa cuprinde peșcele. Tot în chipul acesta o să vedeți D-Voastre în „Don Quijote“ pe Spaniolul cavalier, bolnăvit la spirit, preschimbat la fire prin expedițiile cruciate, ce durase aproape 8 veacuri și de fantasiile cele până la extrem, dar' veți vede și personajul etern al istoriei omenimii, un tip idealistic acesta, plin de visuri sublime, dar' macru și sdruncinat. Autorul pentru a

ridica efectul ne pune în vedere eroul de frunte în alăturare cu Sancho Panda, un om treaz acesta, dîlnic, lipit pământului și necioplit. Voi să vă mai pun în lumină și un alt tip nemuritor, el, întocmai ca cei înșirați, intrusece în sine o epocă și o specie întreagă de oameni; vorba e despre Figaro a lui Beaumarchais, un alt Gil Blas acesta, dar' mult mai nervos și mai resvrător. Autorul scrierii în cestiune a fost un om foarte talentat; e drept, prea înfocat la spirit pentru-ca se poată crea figura viețuitoare, după felul lui Moliere, însă deodată ca unul ce își uită de pâne în mijlocul senității, picanteriei, șăgălnicie, îndrăselii, generosității sale, în valul puterii spiritului seu inexhaustibil zugrăvesce portretul cel mai nimerit al Francezului; aci talentul scriitorului a atins ingeniu. Dar' sînt și probe contrare; sînt casuri, când ingeniu se apropie de talent. Scriitorul, ce crează figurile cele mai uimitoare și mai puternice, nu odată dă nascere unor ființe neapabile de viețuire, ba, adese în urma unui secol, aceste figuri ne jiguesc privirile, devin ridicole, mai mult interesează pe istorici și pe arheologi. Astfel amoresații lui Racine sînt nisece marquisi, a căror caractere se reduc aproape numai la manierele de salon; autorul îi zugrăvesce astfel, ca se placă oamenilor de curte: îi desemnează frunțași, păpuși de curte, — străinilor însă, ba, nici celor mai învățați și mai îndemnați, nu li-se poate face plăcere la vederea lui Hipolyt și Hiphares.

Tot astfel și în scrierile lui Shakespeare, clovni (*)) nu ne ma pot face plăcere, nobilii tineri ne par extravagantași și trebuie să fi amator de arte, pentru-ca să te poți distrage la vederea acestor figuri; anomițațiunea, jocul în vorbă până din cale afară ne pune în spaimă; metaforele cele multe ne rămân neînțelese, galimatia pretențioasă de cuvinte reoglindează obiceiurile secolului al XVI-lea, întocmai cu prisosul de vorbe rafinat ne pune în lumină eticheta veacului al XVII-lea. Figuri ale modei sînt și aceste; superficialitatea, efectele momentanele sînt caracterul. Din pilele înșirate vă puteți lămurii pe deplin asupra importanței trăsuri caracteristice, lipsa ei poară valoarea opului de artă eșit dela autor de întăia mână la rangul al doilea, și din contră, prezența ei ridică valoarea opului de artă eșit dela autor de a doua mână la rangul cel mai de frunte.

Aci zace cauza, de ce reșfind scrierile cele remarcabile, vedem cum toate zugrăvesc caractere, trăsuri caracteristice adînci și durabile; cum valoarea acelora este pusă în atîrnare dela durabilitatea și adîncimea caracterelor ce ne pun la vedere. Ele sînt fenomene ce ne arată în cel mai învederat chip fisionomia cutărei epoce istorice, pornirile și facultățile proprii ale unei specii de oameni, fragmentele generale ale omului; și aceste puteri elementare psihologice sînt adevărurile din urmă ale întemplierilor omenece.

*) Păiață.

care eventual ar sta în contradicție cu acele, așa, că corespondenții vinezi de vre-unui țiar rusesc, încă cu vre-o câteva zile înainte de a-și începe acela slujba, să fie în poziție de a trimite despre aceasta împărțiri țiarului seu. Tot atât de bine o scie ori-și-cine, că baronul Thömmel nu a putut să capete dela oficiul nostru de externe instrucțiuni, de care afirmă corespondenții foii rusesci. De abia s'ar puté admite, că oficiul nostru de externe să se mai facă încă odată încercarea de a câștiga pe Sêrbi. Dacă este un popor, care ar datorî cu mulțumită monarchiei noastre, apoi acela e de sigur poporul sêrbesc. Ce s'ar fi întemplat la 1885, dacă, după țilele dela Slivnița, monarchia noastră nu ar fi oprit armata învingătoare a Bulgariei. Dela 6 Martie a. c. vedem în fiecare țî, cum ne mulțumesc Sêrbi pentru acest serviciu și ni-se pare, că guvernul nostru a perdut voia, de a mai face vre-odată în Sêrbia încercări atât de cutezătoare. I-ar trebui o prea mare dosă de naivitate, ca pentru prietenia nebisuită a Sêrbiei se pună în joc simpatii cu mult mai prețioase și bisuite. Spriginirea aspirațiilor naționale în Sêrbia și Macedonia, în Bosnia și Erțegovina ar vătéma pe Bulgari în adâncul inimii, i-ar mâna în brațele Rusiei și ar fi sinonimă cu extradarea Peninsulei-Balcanice. Un ministru austro-ungar, care ar face lucrul acesta, nu s'ar puté susține nici de două-ori 24 de oare. Acea scrisoare vieneză e o neghiobie patentată; ea ar voi ceea-ce nu i-va succeda, a deștepta bănuială în contra monarchiei noastre atât la prietenii nostri din Orient, cât și la aliații nostri din Apusul Europei.

Autonomia Catolicilor.

Cetim în „Neues Pester Journal“: Deodată cu numărul de astăzi al țiarului „M. Allam“ ne-a sosit o broșură anonimă cu titlul: „Unde rămâne autonomia catolică?“ Autorul necunoscut ilustrează decursul de până acum al pertractărilor privitoare la autonomie și stăruie pentru grabnica realizare a autonomiei în sensul vederilor exprimate de episcopi, ca catolicii să fie în preponderanță față cu francmasonii, protestanții și Ovreii. Pedecile principale ale autonomiei catolice ar fi Tisza, fiindcă e calvinist, și contele Albin Csáky, fiindcă acesta, îndată-ce s'ar decreta autonomia, ar trebui să înceteze a mai fi ministru. Broșura aceasta s'ar puté lua în serios, dacă la sfîrșit nu ar păși cu provocarea adresată către preoții catolici, ca se cumpere numai astfel de țiare și călindare, care sînt ținute în spirit catolic.

Înarmările Germaniei.

Țilele aceste se vorbea, că dieta imperială germană va avé să se ocupe și cu înființarea de două comande generale. După „National Zeitung“, afară de aceste ar fi să se tracteze și de schimbări în formarea cadrelor. Depece ce țiarele vieneze și budapestane primesc din Berlin spun, că acum nu mai încapé îndoeală, că guvernul va păși înaintea dietei imperiale cu o considerabilă retenție de milioane pentru

renovarea materialului de rășboiu și echipamentului. Se vorbește mult și de o întărire a armatei, dar' nu se scie încă, dacă prin aceasta se are în vedere urcarea statului de soldați ori altceva.

Prințul Victor Napoleon și alegerile din Franca.

Unul dintre redactorii țiarului „Figaro“ a avut o întrevorbire cu prințul Victor Napoleon, care a declarat, că el nu va emite nici un manifest electoral, programul lui e cunoscut, acela sună: Impêrăția. Vorbind în contra republicei oportuniste, prințul Victor a țis, că voturile ce vor urma nu se vor mai basa pe cestiuni de partid; în viitoarea majoritate nu se vor afla nici învingători, nici învinși prin urmare etichetele pentru clăsamentul acestei majorități sînt de prisos. Afacerea revisurii va triumfa. Nu oamenii unui partid, numai constituanta, care va urma acestei camere a demoralizațiunii, va avé puterea suficientă și mandatul pentru reconstituirea dorită și cea dintîu a ei datorită va fi, de a reda țerii votul. Atuncia va bate ora hotărătoare. Prințul a continuat apoi: Dintre republică, regat și impêrăție, imperul va fi în bisuință, pentru-că lupta consistă în sfîrșit numai între republică și impêrăție. Regatul legitim nu e decât o amintire dela moartea lui Chambord încoace. Parlamentarismul nu se poate împăca cu sufragiul universal, prin urmare imperul rămâne ca unica formă de guvernare practică și necesară, fără de care în Franca ori-ce autoritate e preste puțință.

CRONICĂ.

Maiestatea Sa în Galiția. Se telegrafează din Iaroslav, că iluminăția, care s'a făcut în seara de 3 Septembrie în onoarea Monarchului a fost foarte imponentă. Comuna Iaroslav a predat Monarchului și Archiducelui Albrecht câte o turtă colosală, fabricată cu multă artă în etablismntul turtarului Cynski de acolo. Turtele sînt o specialitate industrială în Iaroslav. Duminea viitoare va merge Maiestatea Sa cu trăsura la Radymno și Przemisl, de unde se va rentoarce după petrecere de două oare la Krakoviec.

Ministrul pentru Croația și Slavonia Iosifovici a luat alaltieri în primire portofoliul seu și a primit prezentarea funcționarilor din resortul pentru Croația și Slavonia.

Examenale de pădurari. Ministerul r. ung. de agricultură încunosciințază, că examenale de pădurari se vor ține anul acesta în 21 Octomvrie și în zilele următoare în Budapesta, Pojon, Neoplanta, Micolț, Cașovia, Sighetul-Marmației, Dobrițin, Cluj, Brașov, Sibiu, Timișoara, Zombor, Cinci-Biserici și Steinamanger. Cei-ce doresc a depune examenul au să-și trimită cererile provédute cu testimonii la respectivele oficii reg. de forestiere.

Schimbare în planul de călătorie dela București la Predeal. Direcțiunea căilor ferate române a făcut cunoscut direcțiunii căilor noastre ferate de stat, că dela 5 Septembrie n. a. c. trenul de persoane Nr. 28 va pleca dela Predeal la 8 oare 12 minute seara și va ajunge la București la 10 oare 40 minute noaptea. Acest tren va sta în directă legătură cu trenul Viena-Budapesta-Brașov și cu trenul Doftana-Câmpina.

Maghiarisări de nume. „Budapesti Közlöny“ publică următoarele schimbări de nume: Stefan Ponta în „Tovdri“, Iacob Kohn în „Kardos“, Hermann Schlesinger în „Szendrő“, Marcu Lemberger în „Lendvai“, Eugen Friedmann în „Molnár.“

O invențiune. Cetim în „Kronst Ztg“ că mecanicul și lăcătarul Buschek din Brașov a inventat un mecanism de ventilațiune a ferestrelor. La un edificiu cu mai multe etagii toate ferestile se pot deodată feschide și deschide la o simplă apăsare a mecanismului. Această invențiune se poate folosi cu deosebire la spitale, școale, hotel, cafele și magazine. Ea a fost patentată pentru Austro-Ungaria și Germania.

Statul rom. cat. ardelenesc a fost convocat de episcopul Lönhardt pe țina de 24 și 25 l. c. în Cluj. La ordinea țilei va fi între altele și raportul asupra măsurilor de până acum în privința sporirii congreui.

Despre Eminescu. „Fântâna Blandușiei“ scrisese în memoriile ei, că Eminescu a studiat și la Jena. Un amic al nostru a cerut în urma aceasta informațiuni dela depozitorul universității L. Walther, și a primit răspunsul, că între anii 1862 și 1882 nici un Mihail Eminescu n'a fost present, nici ca student, nici ca ascultător la universitatea ienensă. Pentru agonișirea datelor biografice ar fi de lipsă să se caute acest fel de date. Când s'a înscris la Viena și Berlin, ce a ascultat și așa mai departe. Cei care sînt aproape de universități ar puté-o face ușor de tot. Și aceste date sînt nise contribuiri la biografia genialului nostru poet.

Quai-ul Seghedinului. Pentru reconstruirea Seghedinului, după exundarea Tisei în deceniul trecut, s'au spesat milioane după milioane; singur quai-ul a costat 2,000,000 fl. Conducerea lucrărilor de întăritură a malurilor a fost încredută lui Ludovic Tisza, fratele ministrului president. Quai-ul s'a construit, contele Ludovic Tisza a fost ridicat la rangul de conte pentru meritele lui, ear' astăzi Seghedinul e de nou în pericol de a fi nimicit, deoarece quai-ul se ruinează. Fundamentul lui e de tot slab și aședat pe țermure nășipos, el cade din țî în țî și întăritura se dărîmă. Cu cele 2 milioane, destinate pentru quai, s'a făcut o economie scandalosă, s'au prădat banii. Quai-ul nu s'a zidit ca să fie traic, el s'a zidit ca să fie frumos, precum se face tot în Ungaria, un fel de sêracie cu ciucuri. Quai-ul are să se ruineze tot, și la o eventuală exundare a Tisei, Seghedinul stă earăși neapărat în fața valurilor.

Hymen. Dl Teodor Nagy, teolog absolut și dșoara Iulia Pop, își vor celebra nunia lor în 8 Septembrie st. n. a. c. la 3 oare p. m. în biserica gr.-cat. din Hădărău.

Exundările din Galiția. Se serie din Lemberg, că exundările în Galiția ostică au luat dimensiuni grozave de mari. Jumătate Colomea stă sub apă. Trupele care manevrează la Stanislaw întimpină multe piedeci. Comunicațiunea e întreruptă.

Tripla alianță. „Stella d'Italia“ scrie, că regele Umberto a trimis împêratalui Germaniei de ția onomastică un present, pe care este simbolisată tripla alianță. Este un etui de țigaret pe a cărui coperiș este în ciselată emblema triplei alianțe. Un leu, simbolul țerii, stă deasupra emblemei combinate a Germaniei, Austro-Ungariei și Italiei încungiurată de steaguri. Pe cealaltă parte a etui-ului se află portretele celor trei monarhi aliați și inscripțiunea: „Unitis viribus.“

Eminescu în America. „New-Yorker Volkszeitung“, țiar înaintat atât în politică cât și în literatură, consacră un articol regretatului poet, aducînd memoriei lui elogii.

Accident în călătoria Șahului. Se scrie din Rusia, că trenul de curte, cu care a călătorit Șahul Persiei din Austro-Ungaria preste Rusia către casă, a deraliat pe pă-

mînt rusesc între stațiunile Granița și Șuerinca. Vagoanele ieșind de pe șine s'au grămădit preste vagonul Șahului astfel, că nu se mai putea pătrunde la ușa lui. Șahul a fost silit să iese pe fereastră, prin ce și-a cam deranjat toaleta, dar' altă calamitate nu i-s'a întemplat.

Statuă lui Alfred de Musset. Se serie din Paris, că presidential republicei Carnot a subscris țilele trecute un decret, prin care se aproabă cererea consiliului municipal parisian de a se permite ridicarea statuei lui Alfred de Musset. În urma acesteia statuă poetului favorit al Francezilor, care precum se scie a fost de nascere parisian, se va ridica în curînd în piața Stului Augustin din capitala Francei.

Krachul din Turin. Se crede, că perderile de pe piața Turinului (Italia) se urcă la suma de 5 până la 600 milioane. Pentru a ajunge la o soluțiune a crizei financiare s'au întrunit d-nii Comandor Crillo, directorul băncii naționale, Guisse, directorul băncii din Neapole și ministrii. Unii agenți de schimb primiseră ordinul dela banca de scont, să cumpere acțiunile băncii tiberiane la finele lansei cu mai mult de 200 fr. Suspendarea plăților băncii i pune într-o situație foarte gravă, căci ei posedă o mare cantitate de acțiuni ale băncii tiberiane cumpărate cu 200 și 225 fr. și care ați nu prețuesc decât 40 sau 50 fr. Licidarea va fi aspră. Consiliul de ministri s'a întrunit la Roma sub președinția regelui spre a examina măsurile ce trebuie luate ca să se pună un sfîrșit crizei financiare din Roma și Turin. S'a decis, ca guvernul să intervină prelung marele stabilimente financiare spre a obține ca aceste să vină în ajutor băncii tiberiane și băncii de scont din Turin.

Aerul din punct de vedere igienic.

(Urmare).
În aer se află oxigen sub o formă cu totul deosebită, înțelegem ozonul. Acest corp gazos e aplicat în mai mare măsură încă decât oxigenul, a se uni cu alte corpuri și a le descompune, le face de putredesc încă mai repede. Să vede, că pentru susținerea vieții omenești, ozonul nu e neapărat trebuitor. Aceasta se deduce din impregiurarea, că la oamenii ce-și petrec timpul mai mult în odăi închise, — și aci ozonul lipsește cu totul, — nu se observă conturbări serioase în ale să-nătății din cauza lipsei ozonului. Pentru aceea însă ozonul își are însemnătatea sa din punct de vedere igienic, după-ce el atacă și descompune astfel de corpuri organice plutoare în aer, care în anumite impregiurări sînt foarte periculoase pentru om. Ozonul în chipul acesta curăță aerul de unele materii rele, nepritoare sănătății. Putem țice, că până la un punct el este curățitor al aerului. De alt-cum, până ați nu s'a putut adeveri credința acelora, care susțin, că ozonul ar împedeca lăğirea boalelor lipicioase. — Ființa de față în aer a ozonului nu este tetdeauna aceeași; el se îmulțese cu deosebire pe timp de furtună, formându-se în urma schimbărilor electrice din atmosferă. Drept-aceea influența nefecătoare a furtunelor asupra atmosferei, pe care o curăță atât de minunat, — nu trebuie se o atribuim numai vînturilor și ploii, căci își are partea sa și ozonul. — Ozonul se produce repede în natură și dispare earăși repede, deoarece mereu află în atmosferă materii organice cu care se unese.

Accid carbonic e puțin în aerul liber. Ori decâte-ori s'au făcut cercetări, s'a aflat, că aerul liber conține 3—4 părți accid carbonic în 10,000 părți, rare-ori mai mult ori mai puțin. Chiar în orașele mari, unde atâtea fabrici aruncă nori negri de fum, și accidul carbonic de abia se sporesce afară la largul. Numai excepțional se adună mult accid carbo-

nic într'un loc, unde adevă străbate el însuși din pămînt în cantități mai mari ori apoi, unde se aprind pe o întindere mai mare nescăi trestiauri. — Carbonul nu e potrivit pentru respirațiune, focul se sînge, ear' vietățile se înădușe în el. Puțin cum se află în aer, e cu totul indiferent și omul poate să suferă cantități mult mai mari, bine înțeles, dacă se află și oxigen deajuns. În mine (băi) aerul conține mult mai mult carbon, cu toate aceste resulfarea se îngreunează numai, când și lumina-re arde fuchis. va să țică atunci, când aerul conține aproape 3—4 la sută accid carbonic.

O parte însemnată a aerului îl formează aburii de apă. Aerul conține apă mai mult ori mai puțină, după-cum e clima, anotimpul, mai atîrnă și dela impregiurarea, dacă solul (pămîntul) e din fire apătos ori uscat și în apropiere nu cumva se află mase mari de apă. În măsură mijlocie aerul conține o a sută parte (1%) a volumului seu, aburi de apă, adevă 1 litră aburi de apă în 100 litre de aer. Aerul rece nu poate absorbi și păstra în sine în formă de aburi, atîta apă, cîtă e în stare se absoarbă aerul cel cald. După-cum gradul de căldură al aerului e diferit, tot așa e hotărîtă și cantitatea maximă de apă, ce poate se o absoarbă în formă de aburi. Când aerul conține maximul aburilor, ce e capabil să-i absoarbă, — atunci țicem, că e sătul, plin sau încărcaț de umețală. Tabela ce urmează arată câți grami aburi de apă este capabil se absoarbă un metru cubic de aer la diferitele sale grade de căldură.

Gradul de căldură al aerului.	Cantitatea maximă de apă.
20°	1,2 grami.
15	1,3 „
10	2,2 „
5	3,6 „
0°	4,8 „
1	5,2 „
2	5,6 „
3	5,9 „
4	6,3 „
5	6,7 „
6	7,2 „
7	7,7 „
8	8,3 „
9	8,8 „
10	9,3 „
11	10,0 „
12	10,6 „
13	11,3 „
14	11,9 „
15	12,6 „
16	13,5 „
17	14,4 „
18	15,3 „
19	16,1 „
20	17,0 „
21	18,1 „
22	19,3 „
23	20,4 „
24	21,5 „
25	22,7 „
26	24,3 „
27	25,9 „
28	27,6 „
28	30,0 „

Dacă aerul în cărcat de aburi de apă, să răcesce, atunci o parte din ei se preschimbă ori în mici beșicuțe de apă (negură și nori) ce plutesc în aer, ori în picuri de apă (ploaie). E lucru sciut de toți, că deasupra locurilor apătoase, vara, îndată-ce soarele apune, să vedé besnă. Causa e, că aerul răcîndu-se, în formă de gazuri, atîția aburi de apă, căți putea precănd avea o temperatură mai ridicată, era mai cald. De sine se înțeleg, că aerul deasupra locurilor apătoase, în decursul țilii este plin de aburi. Asemenea fenomene se pot observa și când vîntul ne aduce din părțile de meadă-țî, meadă-țî — meadă-noapte nori și adese-ori ploii. Aceste curente de aer umede și calde, sosind în clima noastră mai aspră, să răcesc și nu mai sînt în stare să păstreze în formă de aburi toată apa ce o conțin, drept-aceea o parte din ea cade jos în chip de ploaie. Dacă o pătură de aer, avînd o temperatură de 20° și fiind încărcată de aburi de apă până la sătul, — să răcesce la 12°, apoi, după tabela de mai sus, fiecare metru cubic de aer va da 6,4 gr. de apă. Dacă ne închipuim un teren de un hectar în extensiune și deasupra lui un nuor de 100 metri înalt, atunci pătura respectivă de aer corespunde la un milion de metri cubici, ear' ploaia ce cade din el face 6400 litre. Astfel nici o minune, dacă cu ocaziunea viscoalelor, apa cugeți că toarnă, nu alt ceva.

De altcum aerul numai arare-ori și numai pe timp scurt e încărcat de apă până la sătul; de regulă nu conține decât 60—80% din cantitatea de aburi, ce-i în stare se o absoarbă. Această impregiurare se numesce umețala relativă a aerului și joacă rolă în procesul asudării corpului omenesc, precum se va vedé mai la vale, căci ea hotărăesce, cîtă sudoare poate se ude corpul afară din sine. Aerul, ce nu e umez cu desăvîșire, răcîndu-se până la gradul, încât aburi are tocmai atăți, căți poate să absoarbă, — țicem, că a ajuns la punctul, când cade rouă. Astfel de pătură de aer numai puțin de să răcesce, aburii devin mici picuri de apă (cade rouă). Noi judecăm aerul, că e uscat ori umez, după

Este cu prisos să vedévede cele țise, și prin analisarea felurilor literaturii. Va fi destul, dacă vă voui pomeni, cum se trage folos astăzi din opurile literare de cătră istorici. Scrierile literare suplinesc lipsa și însuficiența memorandelor, constituțiunilor și a opurilor diplomatice; ele pun în o lumină admirabilă sentimentele diferitelor epoce, instinctele și puterile felurilor soiuri de oameni, toate puterile ascunse, mișcătoare, din ecuilibrul cărora rezultă prosperitatea societății, și din disarmonia acelora se nasce revoluțiunea ce pune în clătinare toate temelilele societății omenești.

Istoria pozitivă și chronologia Indiei antice ar fi de nimic, noroc, că ni-s'au păstrat pomele eroice și religioase, cu ajutorul cărora ne putem căștiga cu înlesnire idee asupra spiritului, asupra felului și naturii închipuirii, asupra puterii și extravaganții fantaseiei, asupra adăncimii și confuziunii profesiilor filosofice, asupra principiilor fundamentale ale religiunii și ale instituțiunilor din aceea țeară.

Se aruncăm o căutătură asupra Spaniei de pe la sfîrșitul secolului XVI, și de pe la începutul veacului XVII, dacă D-Voastră veți ceti „Lazarille de Tomez“, romanurile picaresques*), dacă veți studia operele lui

Lope, Calderon și a altor autori dramatici, — o să întimpinăți două figuri vietuitoare, cavalerul și cersitorul, pe reprezentorii adevărați ai tuturor miserilor, minunățiilor și nebulniilor acestei civilizațiuni străine.

Opul de artă cu atât este mai frumos, cu cât caracterele ce exprimă sînt mai lăuntrice. Cetînd operele lui Racine, ne putem căștiga cu înlesnire idee clară asupra spiritului monarchic al Francei din secolul XVII, ni-se pune la vedere în chipul cel mai lămurit icoana regelui, reginei, principelui, omului de curte, damei de onoare, prelatului, ne isbesc privirile pretutindenea ideile dominante ale acelei epoce, credința feudală, onoarea cavalearească, delicateta de curte, umilrea servilă, perfecția manierii, stăpînirea și tirania etichetei, fineța mestegugită și firească a limbii, blăndeța inimii și a moralei creștine, cu un cuvînt: sentimentele, obiceiurile ce alcătuiesc principiile de frunte ale regimului de atunci.

Cele două epopee moderne, Divina comedia și „Faust“ pot fi privite ca extrase a două epoce mari din istoria Europei. Una ne arată, cum era privită viața de evul mediu, alta, cum o privim noi, oamenii lumii moderne. Ambele exprimă adevărurile cele mai mari, pe care le-au putut atinge două ingenii, în două epoce de tot diferite. Poema lui Dante este zugrăveala omului ce consciu și cu îndemănare se ridică preste sfera lumii

trecătoare la altă lume, la o lume supranaturală; două puteri, amorul exaltat, acest stăpîn al vieții, teologia exactă, această regină a gîndirii speculative, ridicase pe poet în lumea cea supranaturală; visarea poetului se aseamîna cu halucinațiunea mistică ce acum e înfiorătoare, acum e sublimă, — de unde rezultă, că ea pare a fi icoană fidelă a stării adevărate a spiritului omenesc. Ear' poema lui Goethe este tabloul omului, care cutriurând câmpiele sciinții și vieții, desgustându-se și dându-se de gol din partea amîndurora, își face calea, mereu rătăcind și pipăind, până-ce în cele din urmă se opresce cu resignațiune la practica vieții, în lipsa căreia, deși încercat de multe experiențe jelnice, deși chinuit de multe dorințe nefimplinite, a scrutat necentenit figurile ideale, puterile spirituale ale unei lumi necunoscute, și abia bănuite de dorurile neastîmpărate ale inimii omenești.

Între mulțimea opurilor de artă perfecte, ce exprimă caracterul esențial al unei epoce, sau al unei specii de oameni, sînt și de acele, care ca nise fenomene fără seamă, înafară de aceasta mai exprimă și vre-un sentiment, vre-un țip, ce e comun aproape întregii omenimi; astfel sînt psalmii ebraici, unde omul monoteist se pune față în față cu D-țeu cel atotputernic, cu regele și judecătorul a toată ființa; — Imitatio Jesu Christi, — de Kempis, unde se pune la lumină conversarea inimii simțitoare cu D-țeu preainduratul și prea-

*) Acest fel de romane au fost cultivate în literatura spaniolă; subiectele obicnuite ale romanurilor în cestiune sînt de comun pungași, paiați, cersitori, oamenii din popor.

[773] Publicațiune. 1-1

Primăria comunală din Brateiu, în cercul Mediașului, aduce la cunoștință publică, cumcă Duminecă în 8 Septembrie st. n. se va da în arândă pășunatul de oi pe timpul de iarnă și adevă: din 1 Octombrie 1889 până în 24 Aprilie 1890. st. n.

Informațiuni mai deaproape se pot căpăta în cancelaria comunală.

Brateiu, în 3 Septembrie 1889.

Primăria comunală:

Andreu Gref, primar. Konst Vilmos, notar.

Concurs.

La institutul pedagogic diecesan din loc, este de ocupat un post de profesor pentru limba română și maghiară, prelungă următoarele beneficii:

1. Salar anual de 800 fl. și cuincuenalii de câte 80 fl.

2. După denumirea definitivă, carea urmează după funcțiune de trei ani, pausal de cuartir 200 fl.

3. Drept de pensiuie conform normativului consistorial.

Competenții la acest post au se producă:

- a) atestat de botez;
b) atestat de maturitate;
c) atestat despre absolvarea facultății filosofice eventual diploma de profesor de pedagogie ori de gimnasiu.
d) atestat despre eventuala aplicare de până acuma.

Terminul concursului este până la 17/29 Septembrie a. c.

Caransebeș, în 22 August 1889.

[775] 1-3 Consistorul diecesan.

INSTITUT TIPOGRAFIC DIN SIBIU

recomandă:

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Deschiderea unei prăvălii noue în Cluj!

Frații Reichel,

în Cluj, strada Turzii-internă,

în fosta prăvălie a lui Csapó,

lângă „Hotelul național”

anunță onoratului public român, că și-a deschis o

nouă prăvălie

cu mărfuri de pânzarie, postavuri și obiecte de lux și galanterie

pentru bărbați și femei

cu prețuri moderate, și efectuează comenzi în provincie punctuos și cu mărfuri veritabile, ieftine.

[772] 2-3

Obiecte de lux și galanterie ieftine! Schimburi!

Ordinea băilor de eamnă

în

institutul de băi al lui Habermann în Sibiu

din 6 Septembrie a. c. st. n.

Băi de vană:

Afară de Duminecă în toate zilele dela 6 oare dimineața până la 8 oare seara.

Duminecă dela 6 oare dimineața până la 4 oare după ameași.

Băi de aburi:

Pentru domni: afară de Lunia în toate zilele dela 6 oare dimineața până la 1 după ameași.

Pentru dame: Marția, Mercuria, Joia și Sâmbătă dela 3 oare după ameași până la 7 oare seara.

Observațiune: Taxa cea de băi este afișată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoștința onoratului public.

Sibiu, în 6 Septembrie 1889.

[774] 1-3

Cu toată stima

Ioan Habermann.

INSTITUTUL TIPOGRAFIC CADOU DE SUVENIRE.

Limba florilor.

Simbolică naturală a celor mai favorite flori.

Urmată de câteva poezii alese.

După explicațiile Orientalilor compusă de I. C. Florescu.

Sibiu Institut tipografic, societate pe acții. 1888.

În legătură de pânză colorată, tabla titlului imprimată cu aur. Prețul unui exemplar 50 cr. = 1.50 lei.

NB. Pentru trimiterea prin postă 5 cr. v. a. de exemplar.

INSTITUTUL TIPOGRAFIC din Sibiu

recomandă:

Comassările

de

IOAN CORNEA,

inginer diplomat.

Prețul unui exemplar 15 cr. v. a.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1889.

Table with multiple columns showing train routes and fares between cities like Budapest, Arad, Sibiu, and others. Includes sub-tables for Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu, etc.